

**Departament d'Arquitectura
de Computadors**

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA

Conceptes Avançats de Sistemes Operatius

Facultat d'Informàtica de Barcelona
Dept. d'Arquitectura de Computadors

Curs 2018/19 Q2

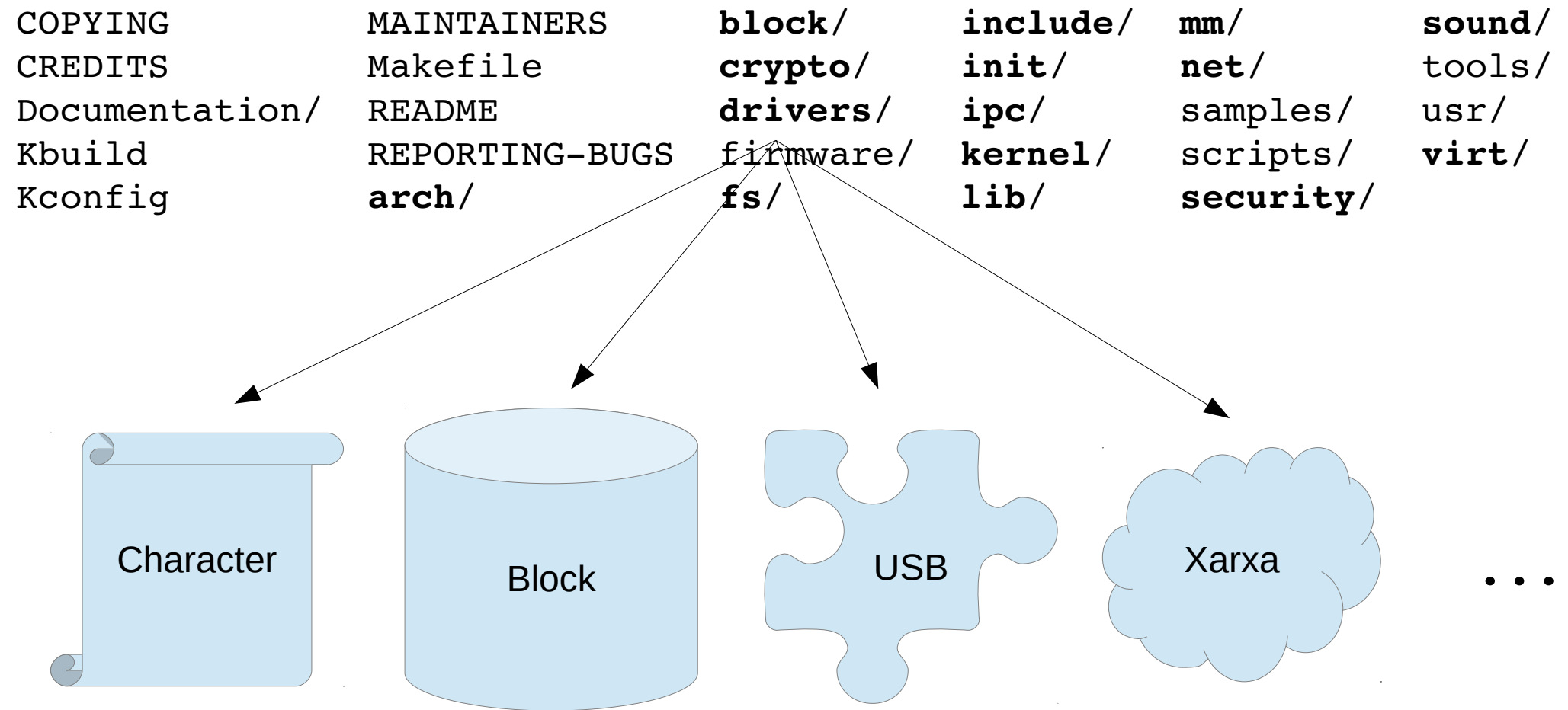
Gestió de dispositius

UNIVERSITAT POLITÈCNICA DE CATALUNYA
BARCELONATECH

Facultat d'Informàtica de Barcelona

Estructura del kernel

Índex

- Dispositius de caràcter
- Dispositius de block
- Dispositius USB
- Dispositius de xarxa

Dispositius de caràcter

- Permeten l'accés a la informació caràcter a caràcter

crw-r-----	1	root	kmem	1,	1	Oct	19	07:05	mem
crw-r-----	1	root	kmem	1,	2	Oct	19	07:05	kmem
crw-rw-rw-	1	root	root	1,	3	Oct	19	07:05	null
crw-r-----	1	root	kmem	1,	4	Oct	19	07:05	port
crw-rw-rw-	1	root	root	1,	5	Oct	19	07:05	zero
crw-rw-rw-	1	root	root	1,	7	Oct	19	07:05	full
crw-rw-rw-	1	root	root	1,	8	Oct	19	07:05	random
crw-rw-rw-	1	root	root	1,	9	Oct	19	07:05	urandom
crw-----	1	root	root	1,	11	Oct	19	07:05	kmsg
crw-----	1	root	root	10,	1	Oct	19	07:05	psaux
crw-rw-rw-	1	root	root	10,	229	Oct	11	07:46	fuse
crw-r-----	1	root	root	13,	33	Oct	19	19:36	mouse1
crw-r-----	1	root	root	13,	34	Oct	20	22:26	mouse2
crw-rw----	1	root	video	81,	0	Oct	19	07:05	video0
crw-rw----	1	root	video	29,	0	Mar	29	09:16	fb0
crw-r--r--	1	root	root	254,	0	Oct	19	07:05	rtc0

Dispositius de caràcter

- mem

- Imatge de la memòria principal de l'ordinador

- Adreces físiques

- Utilitat?

```

0051100      0000      0205      005b      0000      5441      2041      2020      2020
              \0  \0 005 002      [  \0  \0  \0      A  T  A
0051120      5453      3035      4c30      304d      3030      532d      4853      2d44
              S  T  5  0      0  L  M  0      0  0      -  S  S  H  D  -
0051140      494c      3556      0000      0000      0000      0000      0000      0000
              L  I  V  5  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0
*
0051240      0000      0000      0000      0000      0c08      d887      8800      ffff
              \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \b  \f 207 330  \0 210 377 377
0051260      8008      d88d      8800      ffff      4508      d530      8800      ffff
              \b 200 215 330  \0 210 377 377  \b  E  0 325  \0 210 377 377
0051300      0000      0000      0000      0000      196a      0013      0716      6354
              \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  j  031 023  \0 026  \a  T  c
0051320      5f6c      6547      4974      746e      7246      6d6f      624f      2e6a
              l      G  e  t  I  n  t  F  r  o  m  0  b  j  .
0051340      2e33      7a67      0000      0000      0000      0000      0000      0000
              3  .  g  z  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0  \0
    
```

Dispositius de caràcter

- port
  - Accés físic als ports d'entrada/sortida
    - 96 → teclat
    - ...
- kmem
  - Memòria del kernel

```
root@pcxavim5:# od -x /dev/kmem
od: /dev/kmem: read error: Bad address
```

```
root@pcxavim5:# read_kmem 0xffffffff_c000_0000
0f 1f 44 00 00 8b 07 55 48 89 e5 83 f8 13 77 20...
```

- Com podem trobar l'adreça on comença?

Dispositius de caràcter

- rtc0

bash-4.3\$ ./rtctest

RTC Driver Test Example.

Counting 5 update (1/sec) interrupts from reading /dev/rtc0: 1 2 3 4 5

Again, from using select(2) on /dev/rtc: 1 2 3 4 5

Current RTC date/time is 9-4-2015, 20:00:02.

Alarm time now set to 20:00:07.

Waiting 5 seconds for alarm... okay. Alarm rang.

Periodic IRQ rate is 128Hz.

/* The frequencies 128Hz, 256Hz, ... 8192Hz are only allowed for root. */

Counting 20 interrupts at:

2Hz: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

4Hz: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

8Hz: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

16Hz: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

32Hz: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20

64Hz: 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 RTC_IRQP_SET ioctl: Permission denied

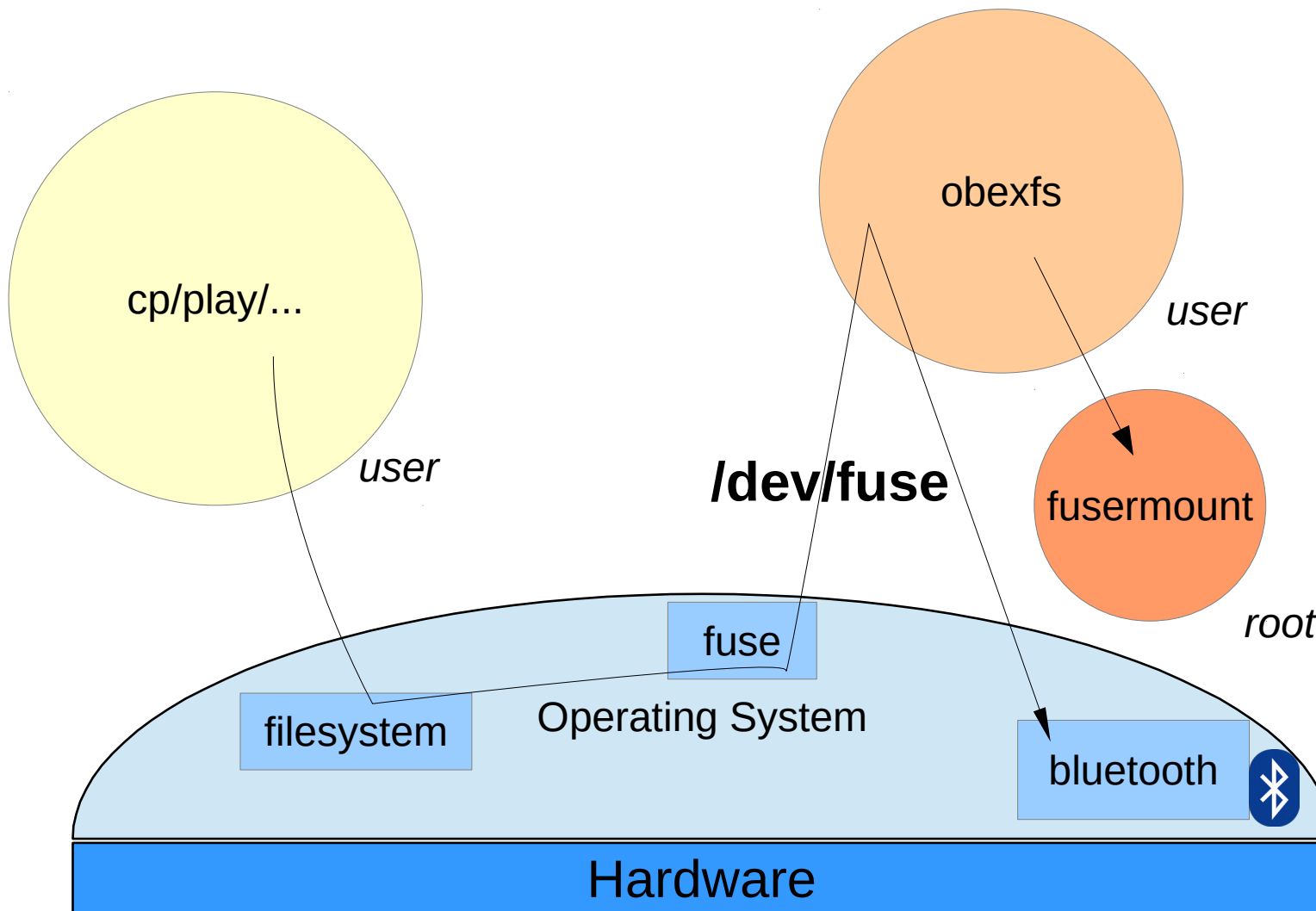
Dispositius de caràcter

- psaux, mouse, mice
- fuse
  - Per comunicar la llibreria de FUSE amb el driver del kernel
  - El descriptor de fitxer obtingut s'usa per relacionar
    - Punt de muntatge
    - Aplicació que s'ocupa del sistema de fitxers en espai d'usuari

OBEX + FUSE

- Comunicació servidor - driver

Dispositius de caràcter

- També s'usen pels terminals

```
crw-rw---- 1 root dialout 4, 64 Oct 19 07:06 ttyS0
crw-rw---- 1 root dialout 4, 65 Oct 19 07:05 ttyS1
crw-rw---- 1 root dialout 4, 67 Oct 19 07:05 ttyS3
crw-rw---- 1 root dialout 4, 66 Oct 19 07:05 ttyS2

crw--w---- 1 root tty 4, 0 Oct 19 07:05 tty0
crw-rw---- 1 root tty 4, 1 Oct 19 07:05 tty1
crw-rw-rw- 1 root tty 5, 0 Oct 21 11:04 tty
crw----- 1 root root 5, 1 Oct 19 07:05 console
crw-rw-rw- 1 root tty 5, 2 Oct 21 11:49 ptmx

crw--w---- 1 xavim tty 136, 0 Oct 19 07:06 0
crw----- 1 xavim tty 136, 1 Oct 21 11:15 1
crw----- 1 xavim tty 136, 2 Oct 21 11:48 2
...
```

Per llegir: <http://moi.vonos.net/linux/ttys/>
<http://www.cs.rutgers.edu/~pxk/416/notes/14-specialfs.html>

Virtual terminal

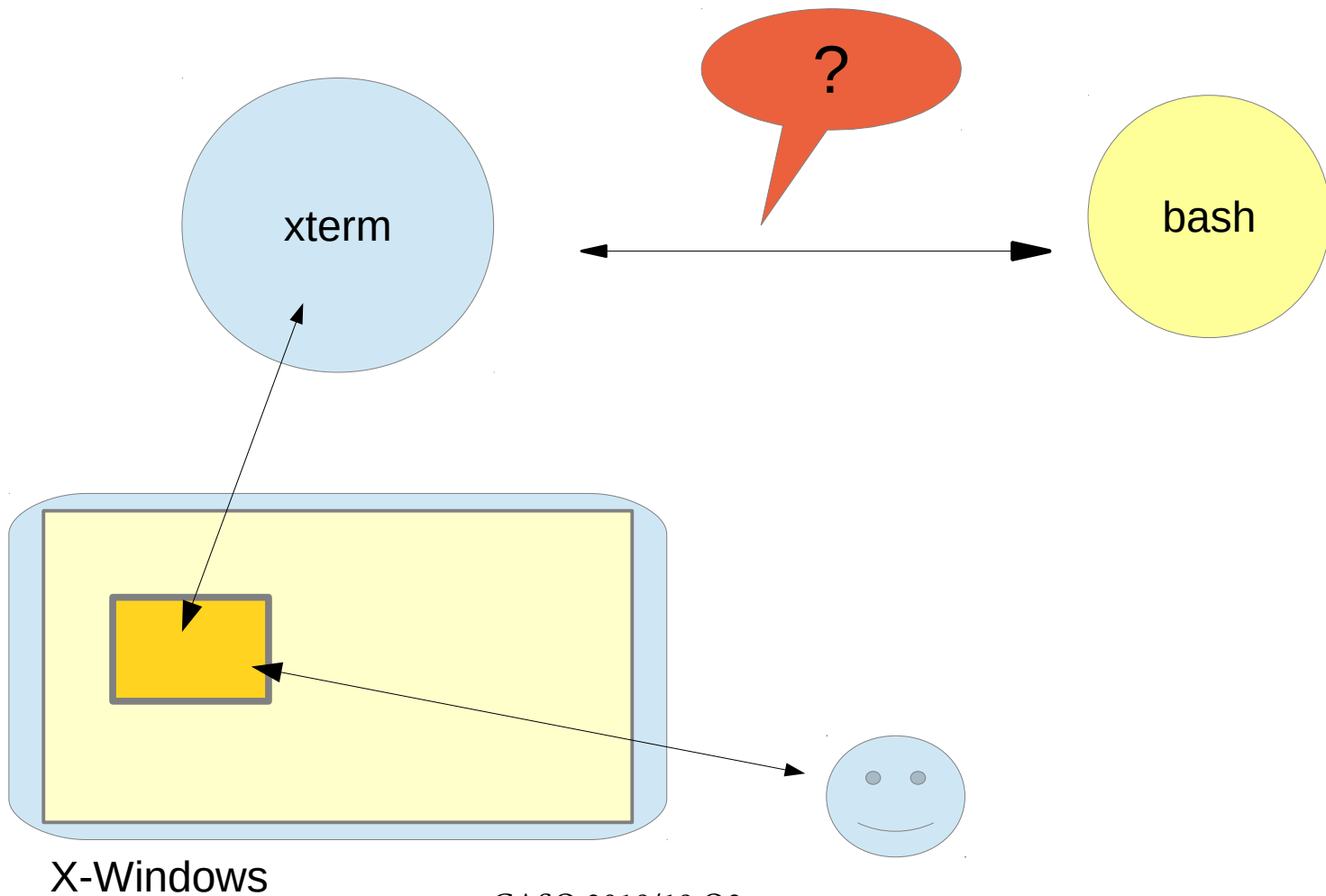
- `/dev/vcs[0-63]`
  - Conté la memòria amb els caràcters i atributs de les pantalles de text
- `/dev/vcsa[0-63]`
  - Igual que `vcs`, incloent a més, la mida de la pantalla
- Permeten fer cut&paste

Graphics

- A través de
  - /dev/drm
  - /dev/dri/card0
  - /dev/dri/control
  - /dev/dri/render
- Amb accés directe a memòria a través de
  - mmap sobre /dev/mem

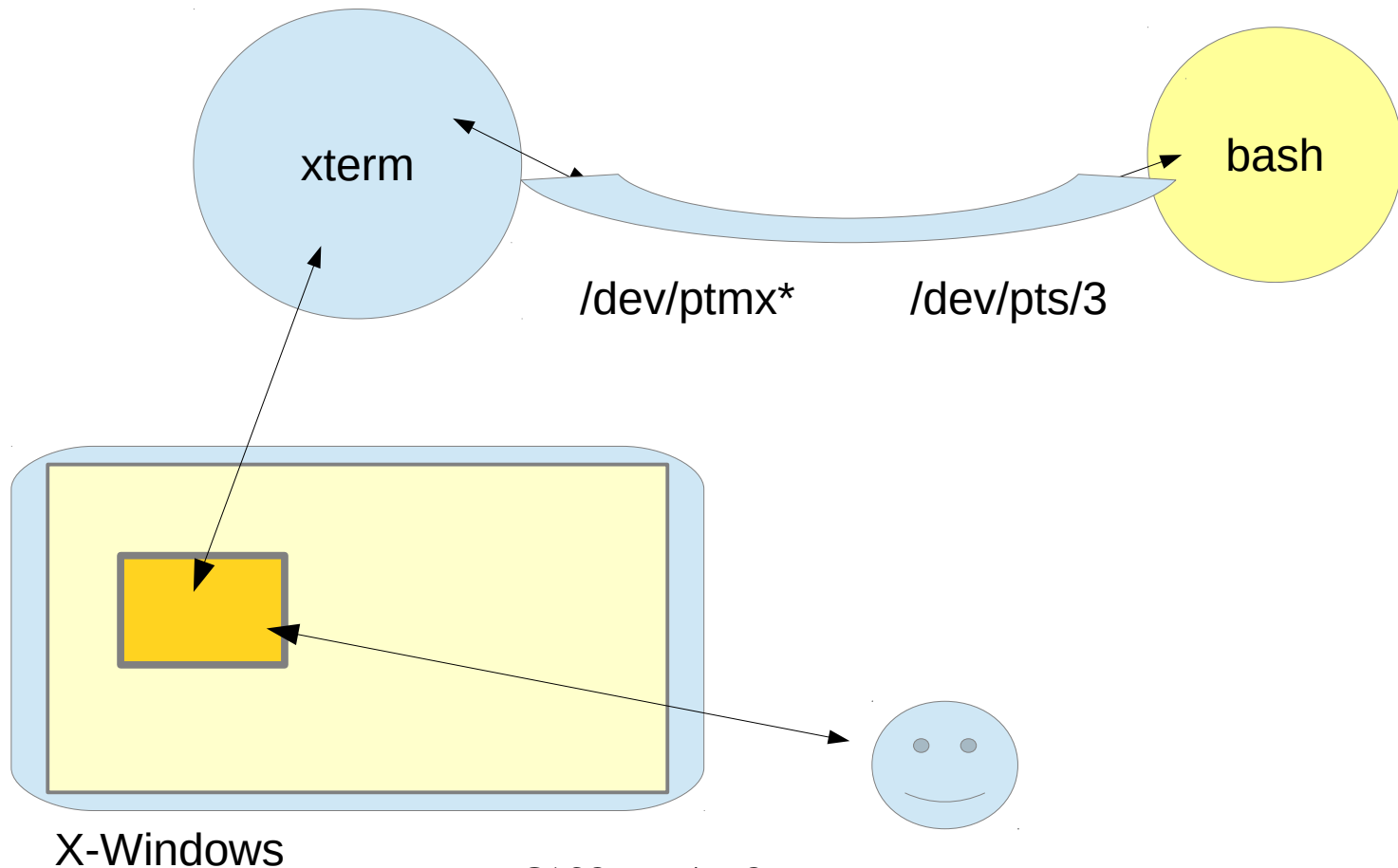
Pseudo-terminals

- Example: xterm

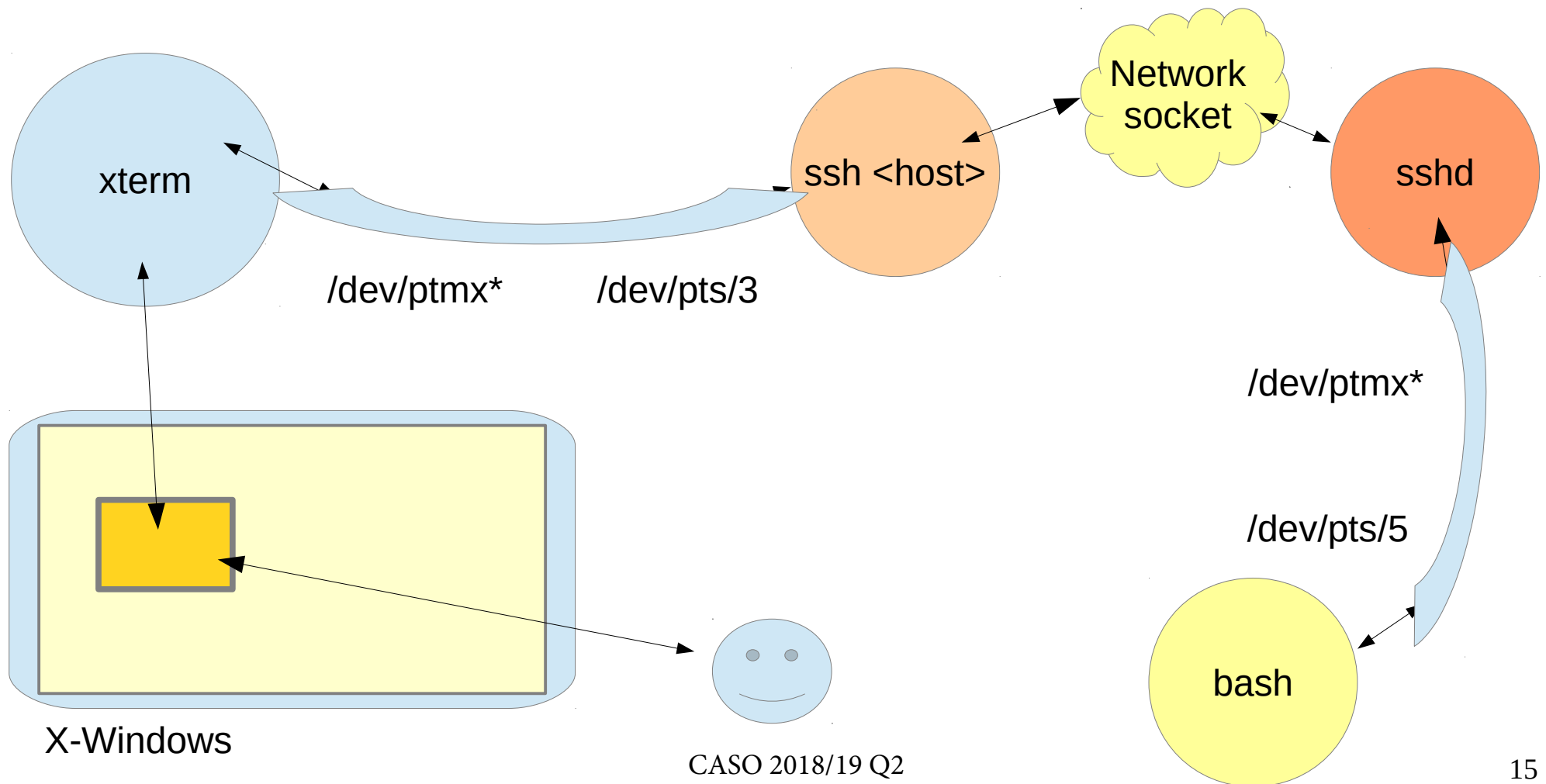
Pseudo-terminals

- Example: xterm

Pseudo-terminals

- Example: ssh

Drivers de tipus caràcter

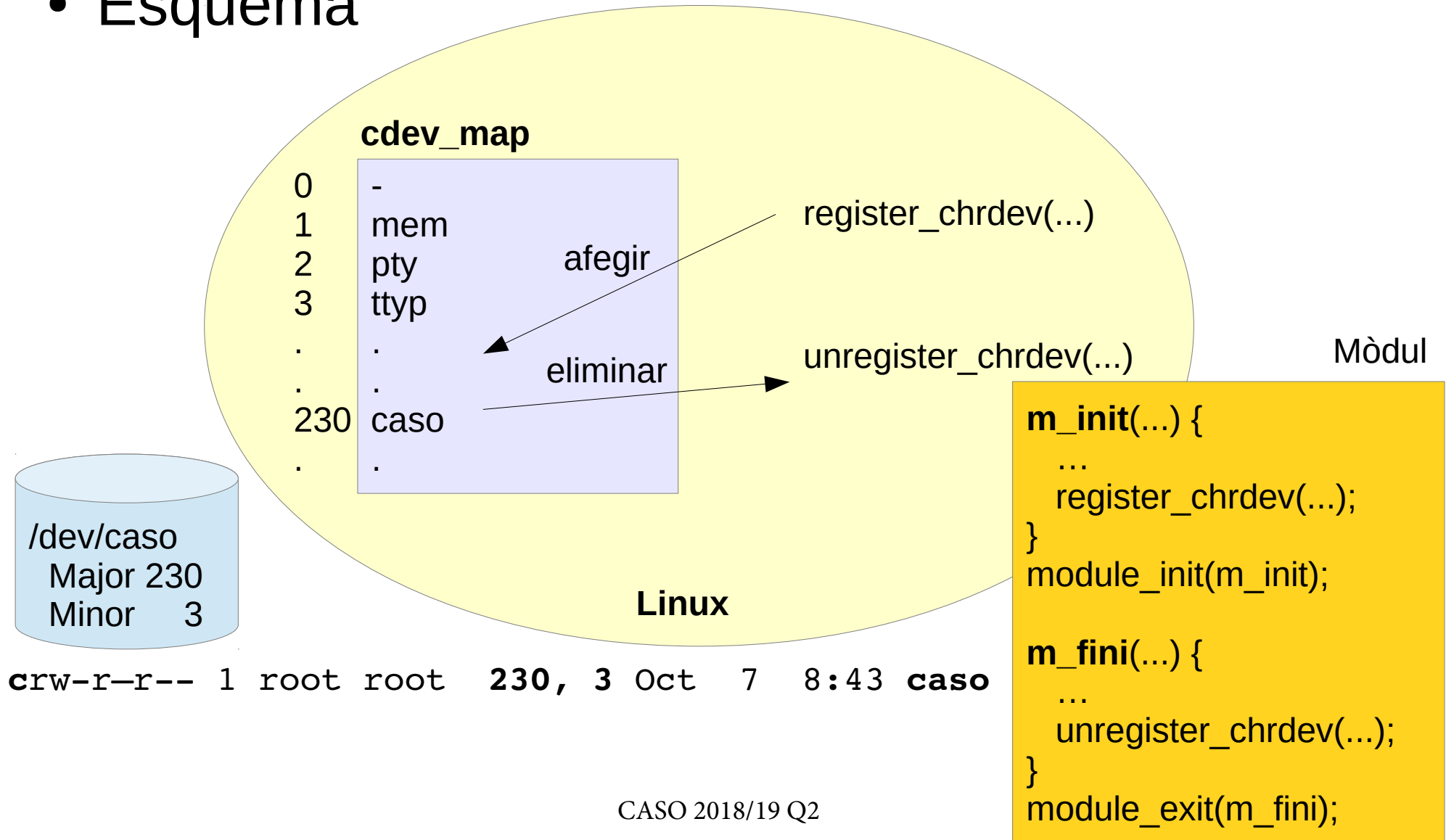
- Preparació
  - Seleccionar major/minor del dispositiu
    - Exemple: 200, 1
  - Programar el controlador en un mòdul extern
    - Inicialització
      - Enregistrar el dispositiu
        - register_chrdev(...)
    - Finalització
      - Desenregistrar el dispositiu
        - unregister_chrdev(...)

<http://www.kernel.org/doc/html/docs/device-drivers/>

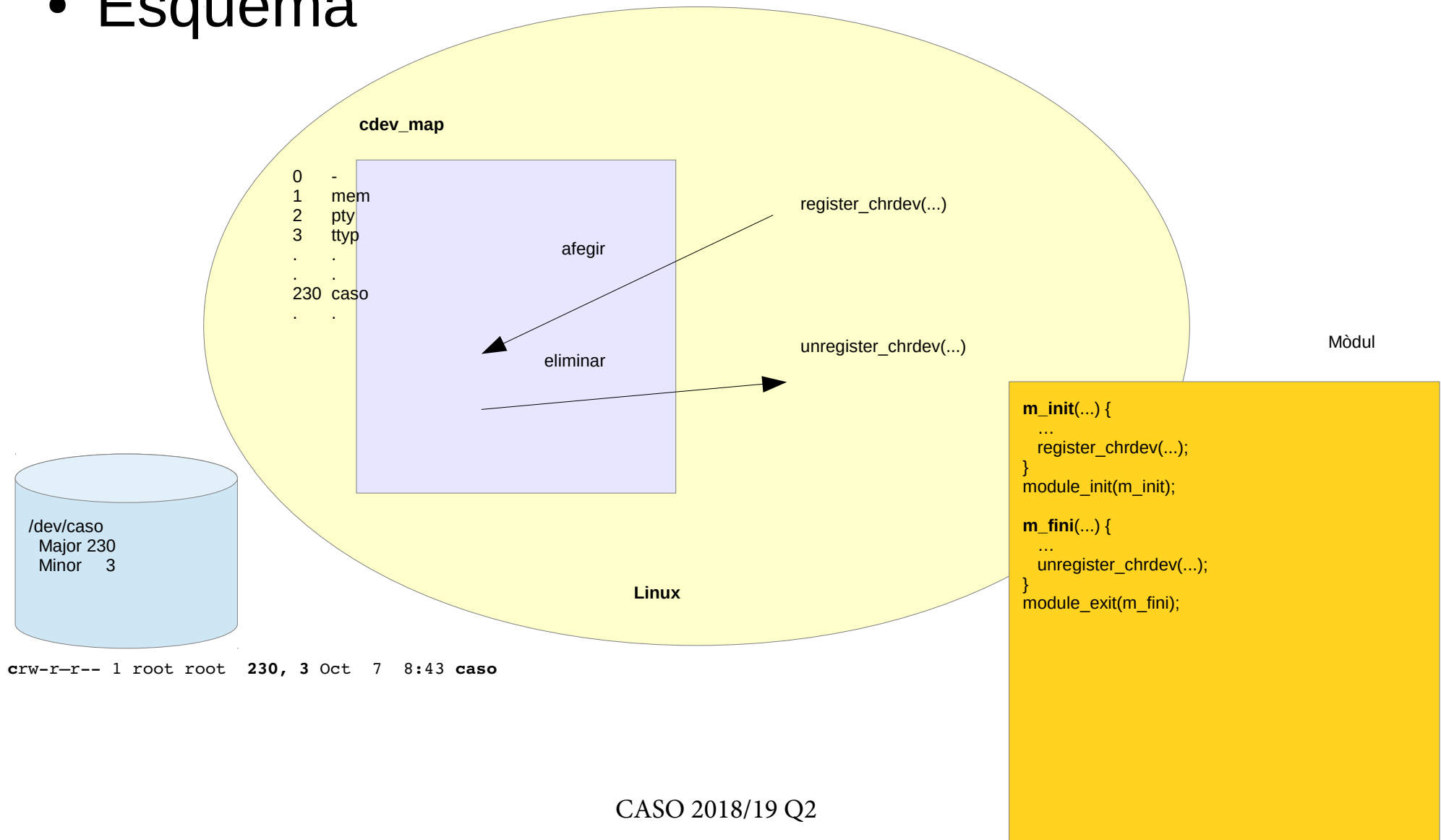
Drivers de tipus caràcter

- Esquema

Drivers de tipus caràcter

- Esquema

Drivers de tipus caràcter

- Inicialització / finalització

```
static int mychardrv_init(void) {  
    ...  
    res = register_chrdev(MY_MAJOR, "mychardrv", &mychardrv_fops);  
    if (res < 0) {  
        printk("unable to get major %d for mychardrv\n", MY_MAJOR);  
        return res;  
    }  
    ...  
}
```

```
static void mychardrv_exit(void) {  
    ...  
    unregister_chrdev(MY_MAJOR, "mychardrv");  
    ...  
}
```

<http://lxr.free-electrons.com/source/?v=3.2>

Drivers de tipus caràcter

- Operacions

```
struct file_operations {
    struct module *owner;
    loff_t (*llseek) (struct file *, loff_t, int);
    ssize_t (*read) (struct file *, char __user *, size_t, loff_t *);
    ssize_t (*write) (struct file *, const char __user *, size_t, loff_t *);
    ssize_t (*aio_read) (struct kiocb *, const struct iovec *, unsigned long , loff_t);
    ssize_t (*aio_write) (struct kiocb *, const struct iovec *, unsigned long, loff_t);
    int (*readdir) (struct file *, void *, filldir_t);
    unsigned int (*poll) (struct file *, struct poll_table_struct *);
    long (*unlocked_ioctl) (struct file *, unsigned int, unsigned long);
    long (*compat_ioctl) (struct file *, unsigned int, unsigned long);
    int (*mmap) (struct file *, struct vm_area_struct *);
    int (*open) (struct inode *, struct file *);
    int (*flush) (struct file *, fl_owner_t id);
    int (*release) (struct inode *, struct file *);
    int (*fsync) (struct file *, loff_t, loff_t, int datasync);
    int (*aio_fsync) (struct kiocb *, int datasync);
    int (*fasync) (int, struct file *, int);
    int (*lock) (struct file *, int, struct file_lock *);
    ssize_t (*sendpage) (struct file *, struct page *, int, size_t, loff_t *, int);
    ...
}
```

Drivers de tipus caràcter

- Operacions

```
struct file_operations {  
    ...  
    unsigned long (*get_unmapped_area)(struct file *, unsigned long,  
                                       unsigned long, unsigned long, unsigned long);  
    int (*check_flags)(int);  
    int (*flock) (struct file *, int, struct file_lock *);  
    ssize_t (*splice_write)(struct pipe_inode_info *, struct file *,  
                           loff_t *, size_t, unsigned int);  
    ssize_t (*splice_read)(struct file *, loff_t *, struct pipe_inode_info *,  
                          size_t, unsigned int);  
    int (*setlease)(struct file *, long, struct file_lock **);  
    long (*fallocate)(struct file *file, int mode, loff_t offset,  
                     loff_t len);  
};
```

linuxinclude/linux/fs.h

Drivers de tipus caràcter

- Exemple d'estructura amb les operacions
  - Relotge d'alta resolució – HPET
    - High Precision Event Timer

```
static const struct file_operations hpet_fops = {
    .owner = THIS_MODULE,
    .llseek = no_llseek,
    .read = hpet_read,
    .poll = hpet_poll,
    .unlocked_ioctl = hpet_ioctl,
#ifdef CONFIG_COMPAT
    .compat_ioctl = hpet_compat_ioctl,
#endif
    .open = hpet_open,
    .release = hpet_release,

    .fasync = hpet_fasync,
    .mmap = hpet_mmap,
};
```

linux/drivers/char/hpet.c

Drivers de tipus caràcter

- Identificació del mòdul responsable de les operacions d'un dispositiu
  - Tots els mòduls defineixen una variable estàtica definida durant el procés de compilació del mòdul
    - `struct module __this_module;`
  - I la poden referenciar usant la macro
    - `#define THIS_MODULE (&__this_module)`
- Si un dispositiu és part del codi del kernel, llavors s'indica que no pertany a cap mòdul
  - `#define THIS_MODULE ((struct module *)0)`

`linuxinclude/linux/export.h`

Tractament d'errors

- Codis d'error definits a <linux/errno.h>

- asm-generic/errno-base.h

EPERM 1

ENOENT 2

- asm-generic/errno.h

ESRCH 3

...

- Son números positius

EDEADLK 35

ENAMETOOLONG 36

- A l'interior del kernel els errors es passen com a números negatius

...

```
res = -EPERM;  
return res;
```

- I a usuari són els números positius

Còpia d'informació a/de nivell usuari

- Copiar cap a l'espai de l'usuari
  - Arguments: destí (u), font (s), quantitat en bytes

```
static inline long copy_to_user(      void __user * to,  
                                   const void      * from,  
                                   unsigned long     n );
```

- Obtenir informació de l'espai d'usuari
  - Arguments: destí (s), font (u), quantitat en bytes

```
static inline long copy_from_user(    void      * to,  
                                   const void __user * from,  
                                   unsigned long     n );
```

#include <linux/uaccess.h>

Índex

- Dispositius de caràcter
- Dispositius de block
- Dispositius USB
- Dispositius de xarxa

Drivers de tipus block

- Ram disks, SATA, SCSI, IDE...

```
brw-rw---- 1 root disk      1,    0 Oct 19 07:05 ram0
brw-rw---- 1 root disk      1,    1 Oct 19 07:05 ram1
...
brw-rw---- 1 root disk      1,   15 Oct 19 07:05 ram15

brw-rw---- 1 root disk      7,    0 Oct 20 12:21 loop0
brw-rw---- 1 root disk      7,    1 Oct 19 07:05 loop1
...
brw-rw---- 1 root disk      8,    0 Oct 19 07:05 sda
brw-rw---- 1 root disk      8,    1 Oct 19 07:05 sda1
...
```

- Si hi ha particions als ramdisks s'anomenen:

```
/dev/ram2p1
/dev/ram2p2
...
```

Drivers de tipus block

- Per donar suport a discos
  - Inicialització
    - `res = register_blkdev(sd_major(i), "sd");`
      - No rep les operacions...
  - `struct block_device_operations`
    - Cal obtenir un "struct gendisk" i omplir els camps

```
struct gendisk * disk = alloc_disk(max_partitions - 1);
disk->major           = DISK_MAJOR;
disk->fops             = disk_fops;
...
blk_register_region(MKDEV(DISK_MAJOR, 0), 1 << MINORBITS,
THIS_MODULE, brd_probe, NULL, NULL);
```

```
static struct kobject *xrd_probe(dev_t dev, int *part, void *data);
```


Drivers de tipus block

- `blk_register_region`
  - Reserva el rang de números minor `[0:range-1]` pel dispositiu
- `request_manager (xdr_q, xdr_make_request)`
  - relaciona el dispositiu amb la funció de tractament de les peticions de lectura/escriptura
- `xrd_probe` obté el dispositiu (`get_disk`) i allà hi troba la taula d'operacions (`xrd_fops`)

Drivers de tipus block

- Per donar suport a discos

```
struct block_device_operations {
    int (*open) (struct block_device *, fmode_t);
    int (*release) (struct gendisk *, fmode_t);
    int (*ioctl) (struct block_device *, fmode_t, unsigned, unsigned long);
    int (*compat_ioctl) (struct block_device *, fmode_t, unsigned, unsigned long);
    int (*direct_access) (struct block_device *, sector_t,
                           void **, unsigned long *);
    unsigned int (*check_events) (struct gendisk *disk,
                                    unsigned int clearing);
    /* ->media_changed() is DEPRECATED, use ->check_events() instead */
    int (*media_changed) (struct gendisk *);
    void (*unlock_native_capacity) (struct gendisk *);
    int (*revalidate_disk) (struct gendisk *);
    int (*getgeo)(struct block_device *, struct hd_geometry *);
    /* this callback is with swap_lock and sometimes page table lock held */
    void (*swap_slot_free_notify) (struct block_device *, unsigned long);
    struct module *owner;
}
```

include/linux/blkdev.h

Altre suport per discos

- SCSI disks

```
err = scsi_register_driver(&sd_template.gendrv);
```

- SATA disks, Compaq SMART2 controllers

```
err = pci_register_driver(&carm_driver);
```

Suport per arguments als mòduls

- Un mòdul pot rebre arguments en ser carregat
  - `insmod <modul.ko> argument=N`
- Els arguments es defineixen dins el mòdul

```
static int max_part;    // màxim número de particions per disc
module_param(max_part, int, S_IRUGO);
MODULE_PARM_DESC(max_part, "Maximum number of partitions per RAM disk");
```


Suport per gestió de memòria

- Interna al kernel `<linux/slob_def.h>` `<linux/slub_def.h>`
(millora)
  - Simple List Of Blocks
    - `static inline void *kmalloc(size_t size, gfp_t flags);`
    - `void kfree(const void *block);`
  - Flags
    - Un d'entre: `GFP_USER`, `GFP_KERNEL`, ...
    - Addicionals: `GFP_ZERO` | `GFP_THISNODE` | ...
  - Suport per màquines NUMA
    - `static inline void *kmalloc_node(size_t size, gfp_t flags, int node);`

Suport per gestió de memòria

- Interna al kernel `<linux/slab.h>`
  - static inline void ***kzalloc**(size_t size, gfp_t flags)
  - static inline void ***kcalloc**(size_t n, size_t size, gfp_t flags)
- Slab: quantitat per la qual una regió de memòria pot créixer o disminuir
  - Per objectes petits (<512 bytes), pàgines dedicades a una mida fixa (array)
    - Els objectes d'entre 16 i 32 bytes es situen a la mateixa pàgina
  - Per objectes més grans (512 bytes i més) es manté una llista

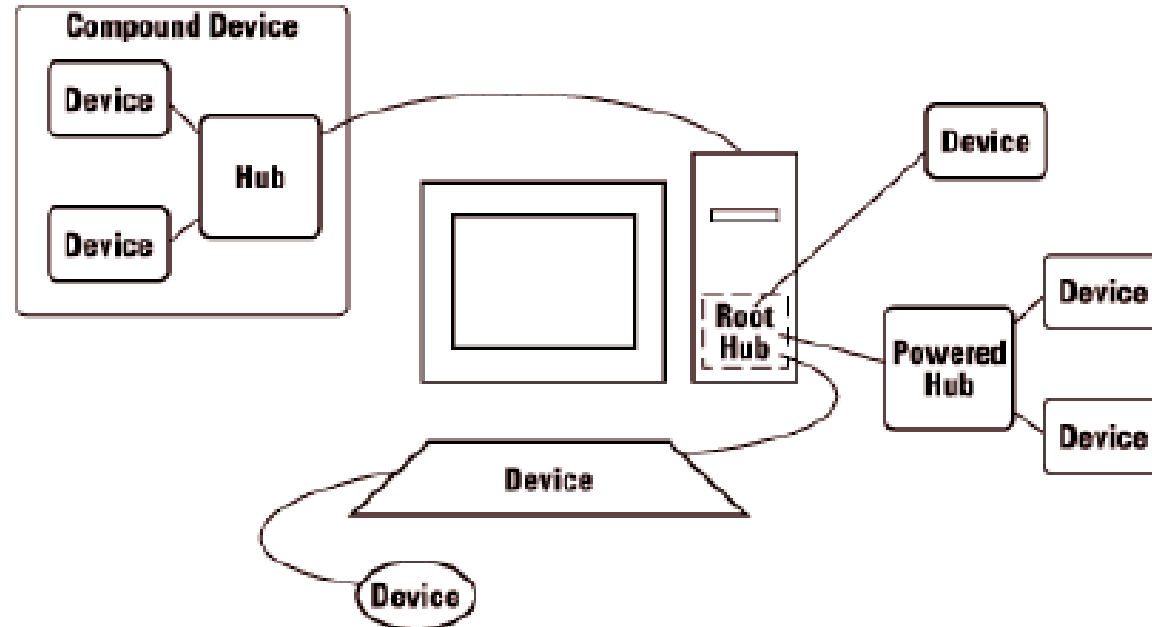
<http://www.ibm.com/developerworks/linux/library/l-linux-slab-allocator/>

Índex

- Dispositius de caràcter
- Dispositius de block
- Dispositius USB
- Dispositius de xarxa

Dispositius USB

- Connectats en un bus, cadascun atén a les peticions que se li dirigeixen
  - Identificats amb (vendor:product)

libusb

- Llibreria d'usuari multi-SO
  - Permet
    - Llistar
    - Accedir
    - Veure les característiques dels dispositius USB
      - Vendor / product, class Ids
      - MaxPacketSize
      - Endpoints
      - ...

<http://libusb.info/>

USB endpoints

- Buffer per a la transmissió de dades
  - Registre en el dispositiu, o
  - Regió mapejada en memòria
- Endpoint 0 sempre existeix i és el de control
  - Per demanar propietats del dispositiu i
  - Encarregar transmissió de dades
  - Bidireccional
- Poden haver-n'hi fins a 30
  - 1 – 15 i IN/OUT

Suport per USB

- Enregistrats amb una taula d'operacions particular
  - struct usb_serial_driver
  - struct usb_gadget_driver
  - struct usb_composite_driver
  - struct usb_driver

```
result = usb_register(&my_driver);  
if (result)  
    err("usb_register failed. Error number %d", result);
```

Operacions USB

- Suporten connexió, desconnexió, i suspend/resume

```
struct usb_driver {
    const char *name;

    int (*probe) (struct usb_interface *intf,
                  const struct usb_device_id *id);

    void (*disconnect) (struct usb_interface *intf);

    int (*unlocked_ioctl) (struct usb_interface *intf, unsigned int code,
                           void *buf);

    int (*suspend) (struct usb_interface *intf, pm_message_t message);
    int (*resume) (struct usb_interface *intf);
    int (*reset_resume)(struct usb_interface *intf);

    int (*pre_reset)(struct usb_interface *intf);
    int (*post_reset)(struct usb_interface *intf);

    ...
};
```


Operacions USB

- La funció USB de "probe" enregistra la interfície

```
static int my_probe(struct usb_interface *interface,
                    const struct usb_device_id *id)
{
    /* allocate memory for our device state and initialize it */
    dev = kzalloc(sizeof(*dev), GFP_KERNEL);
    ...
    /* we can register the device now, as it is ready */
    retval = usb_register_dev(interface, &my_usb_class);

    /* let the user know what node this device is now attached to */
    dev_info(&interface->dev,
             "USB device now attached to USB-%d",
             interface->minor);
    return 0;
}
```

```
static struct usb_class_driver my_usb_class = {
    .name = "usbdev%d",
    .fops = &my_usb_fops,
    .minor_base = MY_USB_MINOR_BASE,
};
```

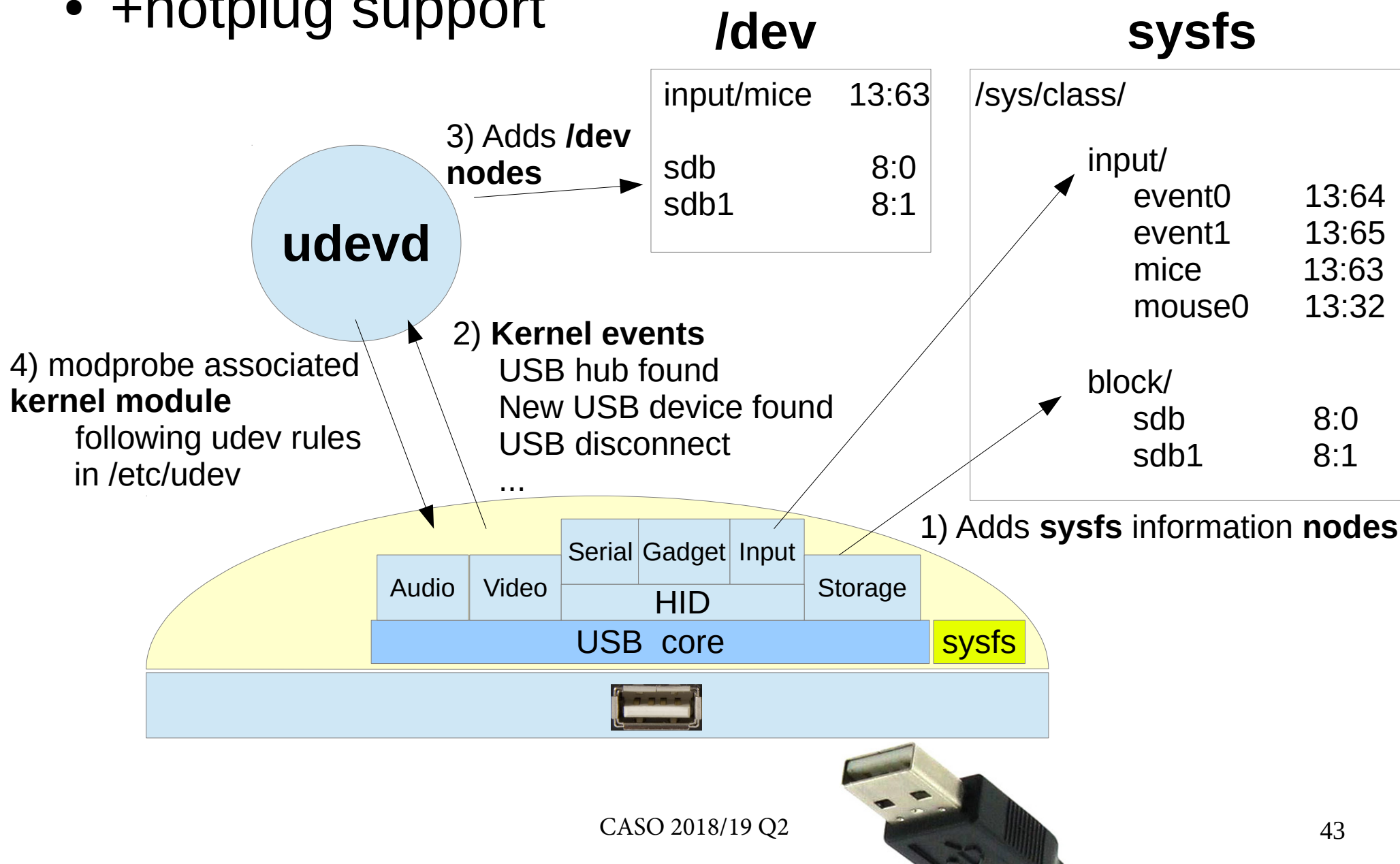
Operacions USB

- Les operacions del dispositiu són conegudes: `file_operations`

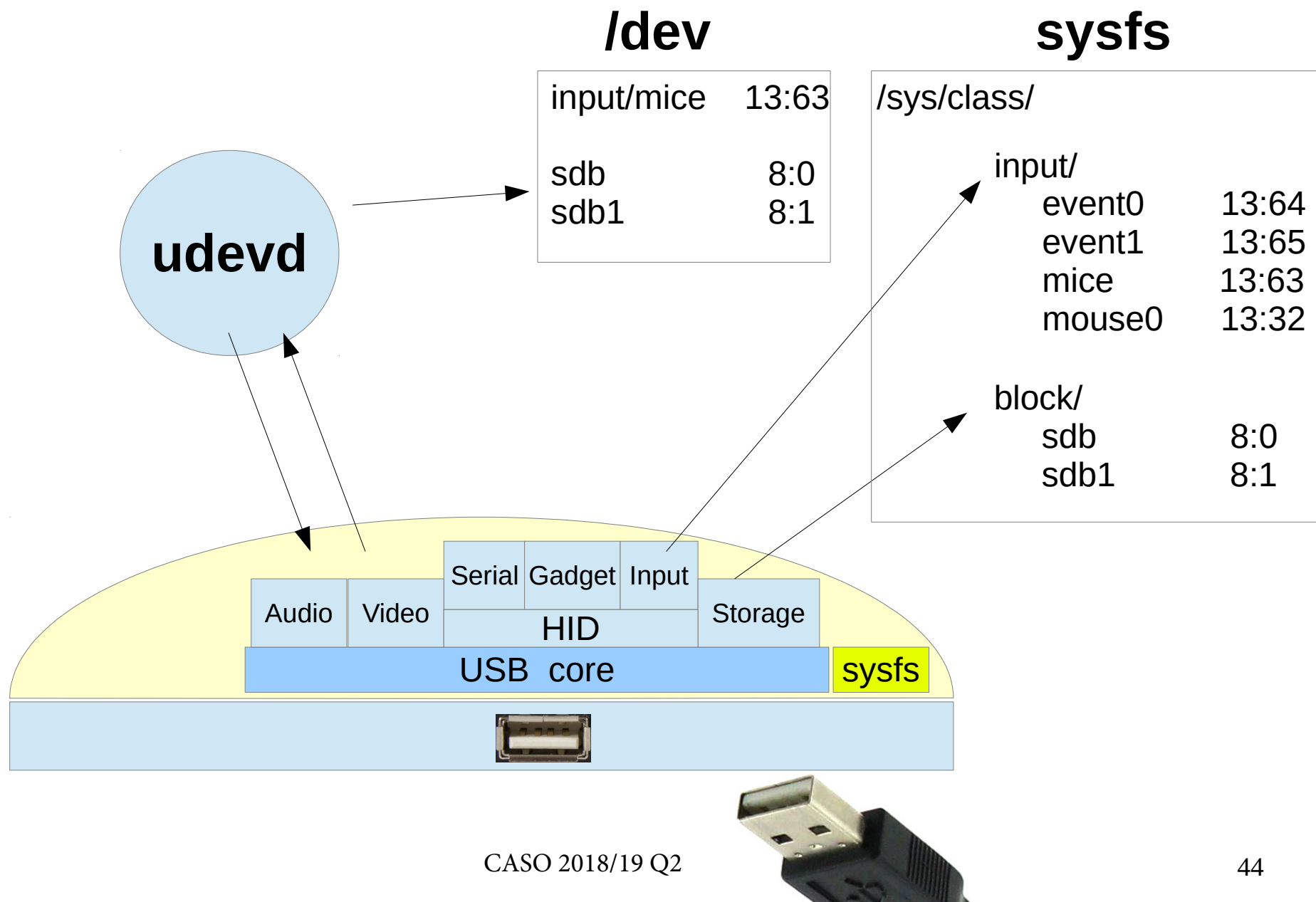
```
static const struct file_operations my_usb_fops = {  
    .owner =          THIS_MODULE,  
    .read =           my_read,  
    .write =          my_write,  
    .open =            my_open,  
    .release =         my_close,  
    .llseek =          noop_llseek,  
};
```

Connexió USB - driver

- +hotplug support

Connexió USB - driver

udev / sysfs

- Procés d'usuari, més fàcil de depurar
- Crea fitxers dinàmicament a /dev
  - Administració automàtica de major/minor
- Permet un espai de noms consistent
  - Linux Standard Base - LSB
- Ofereix una interfície als usuaris, permetent veure la jerarquia de dispositius

http://en.wikipedia.org/wiki/Linux_Standard_Base

joint project by several [Linux distributions](#) under the organizational structure of the [Linux Foundation](#) to standardize the software system structure, including the [filesystem hierarchy](#)

Jerarquia del hardware

- Llista de busos (/sys/bus)

acpi	hid	memory	pci_express	scsi	usb
clocksource	i2c	mmc	platform	sdio	virtio
cpu	machinecheck	node	pnP	serio	xen
event_source	mdio_bus	pci	rapidio	spi	xen-backend

- Dispositius en cada bus

- /sys/bus/memory/devices/   memory0   memory1   memory2   memory3

- /sys/bus/pci/devices/   0000:00:00.0   0000:00:01.1
                              0000:00:01.3   0000:00:03.0
                              0000:00:01.0   0000:00:01.2
                              0000:00:02.0

- Mòduls associats

```
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.1/ata1/ \
                                     host0/target0:0:0/0:0:0:0/modalias
scsi:t-0x00
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.1/ata2/ \
                                     host1/target1:0:0/1:0:0:0/modalias
scsi:t-0x05
```

Jerarquia (I)

```
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:02.0/drm/controlD64/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:02.0/drm/card0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1b.0/sound/card0/pcmC0D0p/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1b.0/sound/card0/pcmC0D0c/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1b.0/sound/card0/hwC0D0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1b.0/sound/card0/controlC0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1b.0/sound/card0/mixer/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1b.0/sound/card0/dsp/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1b.0/sound/card0/audio/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1d.7/usb2/2-2/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1d.7/usb2/2-2/2-2:1.0/host10/target10:0:0/ \
    10:0:0:0/bsg/10:0:0:0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1d.7/usb2/2-2/2-2:1.0/host10/target10:0:0/ \
    10:0:0:0/block/sdb/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1d.7/usb2/2-2/2-2:1.0/host10/target10:0:0/ \
    10:0:0:0/block/sdb/sdb1/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1f.2/host0/target0:0:0/0:0:0:0/bsg/0:0:0:0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1f.2/host0/target0:0:0/0:0:0:0/block/sda/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1f.2/host0/target0:0:0/0:0:0:0/block/sda/sda1/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1f.2/host0/target0:0:0/0:0:0:0/block/sda/sda2/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1f.2/host0/target0:0:0/0:0:0:0/block/sda/sda3/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1f.2/host0/target0:0:0/0:0:0:0/block/sda/sda4/dev

/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1f.2/host1/target1:0:0/1:0:0:0/block/sr0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:1f.2/host1/target1:0:0/1:0:0:0/bsg/1:0:0:0/dev
/sys/devices/pnp0/00:07/rtc/rtc0/dev
```

Jerarquia (II)

```
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.1/ata1/host0/target0:0:0/0:0:0:0/block/sda/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.1/ata1/host0/target0:0:0/0:0:0:0/block/sda/sda1/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.1/ata1/host0/target0:0:0/0:0:0:0/block/sda/sda2/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.1/ata2/host1/target1:0:0/1:0:0:0/bsg/1:0:0:0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.1/ata2/host1/target1:0:0/1:0:0:0/block/sr0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-1/l-1/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-1/l-1:1.0/0003:046D:C309.0001/ \
                                                                    hidraw/hidraw0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-1/l-1:1.0/input/input2/event2/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-1/l-1:1.1/0003:046D:C309.0002/ \
                                                                    hidraw/hidraw1/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-1/l-1:1.1/input/input3/js0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-1/l-1:1.1/input/input3/event3/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-1/l-1:1.1/input/input3/mouse0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-2/l-2/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-2/l-2.2/l-2.2:1.0/input/input7/event4/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-2/l-2.2/l-2.2:1.0/0003:0D62:001C.0005/ \
                                                                    hidraw/hidraw2/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-2/l-2.2/l-2.2:1.1/input/input8/event5/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-2/l-2.2/l-2.2:1.1/0003:0D62:001C.0006/ \
                                                                    hidraw/hidraw3/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:01.2/usb1/l-2/l-2.2/l-2.2:1.1/usbmisc/hiddev0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:02.0/drm/card0/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:02.0/drm/controlD64/dev
/sys/devices/pci0000:00/0000:00:02.0/graphics/fb0/dev
```


Events udev

USB


```
KERNEL[2684.967953] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/usb3/3-1 (usb)
KERNEL[2684.968755] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/usb3/3-1/3-1:1.0 (usb)
KERNEL[2684.969160] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/usb3/3-1/3-1:1.0/host13 (scsi)
KERNEL[2684.969189] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/ \
                        usb3/3-1/3-1:1.0/host13/scsi_host/host13 (scsi_host)
UDEV [2685.449086] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/usb3/3-1 (usb)
UDEV [2685.450400] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/usb3/3-1/3-1:1.0 (usb)
UDEV [2685.451150] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/usb3/3-1/3-1:1.0/host13 (scsi)
UDEV [2685.451849] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/ \
                        usb3/3-1/3-1:1.0/host13/scsi_host/host13 (scsi_host)
...
KERNEL[2685.973697] add /devices/virtual/bdi/8:16 (bdi)
UDEV [2685.974298] add /devices/virtual/bdi/8:16 (bdi)
...
KERNEL[2687.987980] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/ \
                        usb3/3-1/3-1:1.0/host13/target13:0:0/13:0:0:0/block/sdb (block)
KERNEL[2687.988012] add /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/ \
                        usb3/3-1/3-1:1.0/host13/target13:0:0/13:0:0:0/block/sdb/sdb1 (block)
```

← BDI, backing_dev_info

Partitions

udevadm monitor

Events udev

Bateria

```
KERNEL[5248.875258] change /devices/LNXSYSTM:00/LNXSYBUS:00/PNP0A08:00/ \
    device:08/PNP0C09:00/PNP0C0A:01/power_supply/BAT1 (power_supply)
UDEV [5248.938060] change /devices/LNXSYSTM:00/LNXSYBUS:00/PNP0A08:00/ \
    device:08/PNP0C09:00/PNP0C0A:01/power_supply/BAT1 (power_supply)
KERNEL[5249.077989] change /devices/pci0000:00/0000:00:02.0/ \
    drm/card0/card0-eDP-1/intel_backlight (backlight)
UDEV [5249.078408] change /devices/pci0000:00/0000:00:02.0/ \
    drm/card0/card0-eDP-1/intel_backlight (backlight)
```

Il·luminació de
la pantalla

```
KERNEL[6569.524200] remove /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/usb3/3-1/3-1:1.0/ \
    host13/target13:0:0/13:0:0:0/block/sdb/sdb1 (block)
KERNEL[6569.524352] remove /devices/pci0000:00/0000:00:14.0/usb3/3-1/3-1:1.0/ \
    host13/target13:0:0/13:0:0:0/block/sdb (block)
```

...

+ els events equivalents comunicats per l'Udev.

Desconnexió
del disc

udevadm monitor

Example: usbmouse

```
static struct usb_driver usb_mouse_driver = {
    .name          = "usbmouse",
    .probe         = usb_mouse_probe,
    .disconnect    = usb_mouse_disconnect,
    .id_table      = usb_mouse_id_table,
};
```

```
static int usb_mouse_probe(struct usb_interface *intf,
                          const struct usb_device_id *id)
{
    ...
    mouse = kzalloc(sizeof(struct usb_mouse), GFP_KERNEL);
    input_dev = input_allocate_device();
    mouse->irq = usb_alloc_urb(0, GFP_KERNEL);
    input_set_drvdata(input_dev, mouse);
    input_dev->open = usb_mouse_open;
    input_dev->close = usb_mouse_close;
    usb_fill_int_urb(mouse->irq, dev, pipe, mouse->data,
                    (maxp > 8 ? 8 : maxp),
                    usb_mouse_irq, mouse, endpoint->bInterval);

    error = input_register_device(mouse->dev);
    ...
}
```

Example: usbmouse

```
static void usb_mouse_irq(struct urb *urb)
{
    struct usb_mouse *mouse = urb->context;
    signed char *data = mouse->data;

    ...
    input_report_key(dev, BTN_LEFT,    data[0] & 0x01);
    input_report_key(dev, BTN_RIGHT,   data[0] & 0x02);
    input_report_key(dev, BTN_MIDDLE,  data[0] & 0x04);
    input_report_key(dev, BTN_SIDE,    data[0] & 0x08);
    input_report_key(dev, BTN_EXTRA,   data[0] & 0x10);

    input_report_rel(dev, REL_X,       data[1]);
    input_report_rel(dev, REL_Y,       data[2]);
    input_report_rel(dev, REL_WHEEL,   data[3]);
    input_sync(dev);

    status = usb_submit_urb (urb, GFP_ATOMIC);

    ...
}
```

Exemple: codi genèric

- Observar la regió crítica

```
void input_event(struct input_dev *dev,
                 unsigned int type, unsigned int code, int value)
{
    unsigned long flags;

    if (is_event_supported(type, dev->evbit, EV_MAX)) {

        spin_lock_irqsave(&dev->event_lock, flags);
        input_handle_event(dev, type, code, value);
        spin_unlock_irqrestore(&dev->event_lock, flags);
    }
}
EXPORT_SYMBOL(input_event);
```

Exemple: codi genèric

- Dins la regió crítica

```
static void input_handle_event(struct input_dev *dev,  
                             unsigned int type, unsigned int code, int value)  
{  
    int disposition;  
  
    disposition = input_get_disposition(dev, type, code, value);  
  
    // event going towards the device?  
    if ((disposition & INPUT_PASS_TO_DEVICE) && dev->event)  
        dev->event(dev, type, code, value);  
  
    if (!dev->vals)  
        return;
```

...

Exemple: codi genèric

- Passa la informació cap als gestors

```
...    // event going towards the user?
      if (disposition & INPUT_PASS_TO_HANDLERS) {
          struct input_value *v;

          if (disposition & INPUT_SLOT) {
              v = &dev->vals[dev->num_vals++];
              v->type = EV_ABS;
              v->code = ABS_MT_SLOT;
              v->value = dev->mt->slot;
          }

          v = &dev->vals[dev->num_vals++];
          v->type = type;
          v->code = code;
          v->value = value;
      }
...

```

Exemple: codi genèric

- Assegura que els valors arriben al dispositiu
  - flush
  - s'arriba a max_vals en el buffer

...

```
if (disposition & INPUT_FLUSH) {  
    if (dev->num_vals >= 2)  
        input_pass_values(dev, dev->vals, dev->num_vals);  
    dev->num_vals = 0;  
} else if (dev->num_vals >= dev->max_vals - 2) {  
    dev->vals[dev->num_vals++] = input_value_sync;  
    input_pass_values(dev, dev->vals, dev->num_vals);  
    dev->num_vals = 0;  
}  
}
```


Índex

- Dispositius de caràcter
- Dispositius de block
- Dispositius USB
- Dispositius de xarxa

Drivers de xarxa

- Ethernet

- Inicialització

```
ret = pci_register_driver(&e1000_driver);
```

- Detecció, suspend/resume

```
static struct pci_driver e1000_driver = {  
    .name      = e1000e_driver_name,  
    .id_table  = e1000_pci_tbl,  
    .probe     = e1000_probe,  
    .remove    = __devexit_p(e1000_remove),  
#ifdef CONFIG_PM  
    .driver.pm = &e1000_pm_ops,  
#endif  
    .shutdown  = e1000_shutdown,  
    .err_handler = &e1000_err_handler  
};
```

Drivers de xarxa

- Operacions de xarxa

```
static const struct net_device_ops e1000e_netdev_ops = {
    .ndo_open                = e1000_open,
    .ndo_stop                = e1000_close,
    .ndo_start_xmit          = e1000_xmit_frame,
    .ndo_get_stats64         = e1000e_get_stats64,
    .ndo_set_rx_mode         = e1000_set_multi,
    .ndo_set_mac_address     = e1000_set_mac,
    .ndo_change_mtu          = e1000_change_mtu,
    .ndo_do_ioctl            = e1000_ioctl,
    .ndo_tx_timeout          = e1000_tx_timeout,
    .ndo_validate_addr       = eth_validate_addr,

    .ndo_vlan_rx_add_vid     = e1000_vlan_rx_add_vid,
    .ndo_vlan_rx_kill_vid    = e1000_vlan_rx_kill_vid,
#ifdef CONFIG_NET_POLL_CONTROLLER
    .ndo_poll_controller     = e1000_netpoll,
#endif
    .ndo_set_features        = e1000_set_features,
};
```

Drivers de xarxa

- Gestió de les interrupcions

```
static int e1000_open(struct net_device *netdev)
{
    ...

    /* allocate transmit descriptors */
    err = e1000e_setup_tx_resources(adapter);

    /* allocate receive descriptors */
    err = e1000e_setup_rx_resources(adapter);

    e1000_configure(adapter);

    err = e1000_request_irq(adapter, e1000_intr_msi);

    e1000_irq_enable(adapter);
}
```

Informació sobre la màquina

- Intel MultiProcessor Specification – 1993 - 1997
  - <http://www.intel.com/design/archives/processors/pro/docs/242016.htm>
  - <http://www.uruk.org/mps/>
- Advanced Configuration & Power Interface (ACPI) 1997 - 2013
  - [Www.acpi.info](http://www.acpi.info)
- Unified Extensible Firmware Interface
  - [Www.uefi.org](http://www.uefi.org)

Treball personal

- Examineu la informació que dóna el sistema
  - /proc/
    - modules
    - devices
    - partitions
    - interrupts
    - zoneinfo
    - bus/*
  - /sys
    - devices/system/cpu/*
    - class/block/*
    - class/usb/*
    - class/net/*
    - class/rtc/rtc0/*
    - bus/*
  - /dev
    - input/*
    - block/*
    - char/*
    - bus/*
- Quina informació que s'obté en llegir de cadascun dels dispositius de (od -x us pot anar bé):
  - /dev/input/ mouse0 mouse1 mice event0 event1 ...